

24.06.2024

Dnro 999/03.04.04.04.16/2023

Asia Valitus sähköjohdon sijoittamista koskevassa asiassa

Valittaja Oulun Seudun Sähkö Verkkopalvelut Oy
Asiamies: varatuomari Antti Kivipuro
Fondia Oyj

Päätös, josta valitetaan

Utajärven kunnan lupa- ja valvontalautakunta, 15.6.2023 § 17

Oulun Seudun Sähkö Verkkopalvelut Oy on hakenut maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:n mukaista lupaa 20 kV:n ilmalinjan, pylväiden sekä pylväsrakenteiden pysyttämiseksi Utajärvellä sijaitsevilla tiloilla Peltola (kiinteistötunnus 889-407-6-80) ja Hakala (kiinteistötunnus 889-407-6-81). Hakemusten mukaan johtoalueen vuokrasopimus on umpeutunut ja maanomistajien kanssa käydyissä neuvotteluissa ei ole päästy uuteen sopimukseen linjan pysyttämiseksi paikoillaan. Hakemuksissa on esitetty olemassa olevalle linjaukselle kaksi vaihtoehtoista sijoitusvaihtoehtoa (VE2 ja VE3)

Lupa- ja valvontalautakunta on myöntänyt Oulun Seudun Sähkö Verkkopalvelut Oy:lle luvan sähköjohdon sijoittamiseen edellä mainituille tiloille maakaapelointina vaihtoehdon VE2 mukaisesti.

Päätöksen perustelujen mukaan kiinteistönomistajat ovat ilmaisseet jättämässään vastineissa nykyisen johtolinjan aiheuttavan merkittävää haittaa tilojen nykyiselle käytölle, sekä tulevalle rakentamiselle. Peltolan tilan alueelle on kaavoitettu uusi rakennuspaikka, minkä kaavanmukaista toteuttamista johtolinjan sijainti heikentää. Näin ollen johtolinjan nykyinen sijainti aiheuttaa tilalle tarpeetonta haittaa ja johtolinja voidaan sijoittaa maakaapeloinnilla kohtuullisin kustannuksin Vuorelantien varteen.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Valituksenalaista päätöstä on muutettava siten, että päätöksellä hyväksytään olemassa olevan 20 kV:n ilmajohdon sijoittaminen nykyiselle paikalleen

Peltolan ja Hakalan tilojen alueelle vaihtoehdon VE1 mukaisesti. Toissijaisesti valituksenalainen päätös on kumottava ja asia palautettava rakennusvalvontaviranomaiselle hakemuksen uudelleen käsittelemiseksi. Utajärven kunta on veloitettava korvaamaan valittajan oikeudenkäyntikulut lainmukaisine viivästyskorkeineen.

Valituksen kohteena oleva päätös perustuu tosiseikkojen virheelliseen arviointiin ja lain virheelliseen soveltamiseen. Johto on alun perin sijoitettu laillisesti paikalleen ja hakemuksessa on siten ollut kyse jo olemassa olevan johdon sijoittamisen jatkamisesta olemassa olevalla paikallaan. Näin ollen päätöstä tehtäessä ei ole otettu huomioon eri vaihtoehtojen valittajalle aiheuttamien kustannuksien merkittäviä eroja, ja siten intressivertailu on tehty puutteellisesti. Toisaalta valituksenalaisen päätöksen mukaisen sijoittamismääräyksen aiheuttamia kustannuksia ei ole myöskään suhteutettu tiloille aiheutuvaan haittaan, tilojen arvoon, taikka mihinkään muuhunkaan. Intressivertailu on siten myös tältä osin tehty puutteellisesti.

Intressivertailussa tulee ottaa huomioon vallitseva tilanne eli tässä tapauksessa se, että kyseessä oleva johto on aikanaan sijoitettu paikalleen laillisesti ja on edelleen paikallaan. Johdon nykyinen sijainti on johdon käyttötarpeen kannalta edelleen tarkoituksenmukainen. Johdon sijoittuminen nykyiselle paikalleen ei myöskään aiheuta haittaa tilojen nykyiselle käytölle. Siten johdon sijoittamisen jatkamisen nykyiselle paikalleen ei voida katsoa aiheuttavan maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:ssä tarpeetonta haittaa.

Tilojen kiertäminen sijoituslupahakemuksen yhteydessä esitettyjen vaihtoehtojen VE2 (maakaapeli) tai VE3 (ilmajohto) tavoin aiheuttaa valittajalle merkittäviä kustannuksia verrattuna johdon sijoituksen jatkamiseen nykyisellä paikallaan. Vaihtoehtoisten johtoreittien rakentamisesta valittajalle aiheutuvat kustannukset ovat kohtuuttomassa suhteessa olemassa olevan johtolinjauksen säilyttämisestä nykyisellä paikalla valittajalle aiheutuviin kustannuksiin sekä valittajalle aiheutuvaan haittaan verrattaessa. Vaihtoehtoista johdon sijoittamisvaihtoehtoista valittajalle aiheutuva kustannus on monisatakertainen verrattuna yleisesti tämän kaltaisissa tapauksissa lunastuslain mukaisessa järjestyksessä määritettävään tiloille aiheutuneen haitan huomioivaan korvaustasoon. Intressivertailussa ei voida pitää kohtuullisina kustannuksia, jotka huomattavalla tavalla joko ylittävät tai ovat arvioilta samaa luokkaa tilan arvon kanssa. Näin ollen valituksenalaiseen päätökseen kirjattu toteamus maakaapeloinnin kohtuullisista kustannuksista ei perustu olemassa oleviin olosuhteisiin ja on siten virheellinen. Lisäksi on huomattava, että päätöksessä johto on määrätty sijoitettavaksi kustannuksiltaan kalleimman vaihtoehdon mukaisesti ottamatta huomioon, kustannuksiltaan edullisempaa vaihtoehtoista sijoitustapaa.

Kun päätöksessä ei ole otettu oikealla tavalla huomioon valittajalle aiheutuvia kustannuksia eikä kustannuksiltaan edullisempaa vaihtoehtoista johdon sijoittamista, on päätöstä pidettävä myös hallintolain 6 §:n mukaisen suhteellisuusperiaatteen vastaisena.

Lisäksi päätöksen perustelut ovat ristiriitaiset siltä osin, heikentääkö nykyisen johtolinjan sijainti alueella voimassa olevan osayleiskaavan toteuttamista. Valittajan käsityksen mukaan voimassa olevassa osayleiskaavassa maatalousalueeksi (MT) osoitetulle Peltolan tilalle ei ole merkitty rakennuspaikkaa. Sikäli kuin tällainen oltaisiin tilalle valmisteilla olevassa osayleiskaavassa osoittamassa, tulisi kaavoituksessa ottaa huomioon tilan halki kulkeva olemassa oleva sähköjohto. Valittajan näkemyksen mukaan rakennuksen sijoittaminen tilalle on mahdollista myös johdon sijaitessa nykyisellä paikallaan. Perusteluissa on todettu myös tilojen omistajien ilmaisseen nykyisen johtolinjan aiheuttavan merkittävää haittaa tilojen nykyiselle käytölle. Päätöksessä referoiduissa tilojen omistajien lausunnoissa ainoa tilojen nykyiseen käyttöön viittaava haitta on Hakalan tilan osalta esiin nostettu turvallisuusriski liittyen johdon läheisyyteen asuinrakennuksesta. Valittaja toteaa johdon täyttävän sähköturvallisuuslain vaatimukset, eikä siihen tai sen nykyiseen sijaintiin liity sellaista turvallisuusriskiä, jolle tulisi antaa merkitystä maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:n mukaisessa arvioinnissa.

Asian käsittely ja selvittäminen

Lupa- ja valvontalautakunta on antanut lausunnon.

Peltolan ja Hakalan tilojen omistajat ovat antaneet selityksen.

Valittaja on antanut vastaselityksen. Lisäksi valittaja on toimittanut selvityksen oikeudenkäyntikuluistaan ja ilmoittanut niiden määräksi 13 232,50 euroa.

Lupa- ja valvontalautakunta on kiistänyt oikeudenkäyntikuluvaatimuksen perusteeltaan ja myöntänyt vaatimuksen määrältään oikeaksi 1 500 euron osalta.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus kumoo lupa- ja valvontalautakunnan päätöksen ja palauttaa asian lautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

Hallinto-oikeus valittajan oikeudenkäyntikuluvaatimuksen enemmälti hyläten velvoittaa Utajärven kunnan korvaamaan valittajan oikeudenkäyntikulut 2 000 eurolla. Maksun viivästyessä on viivästyneelle maksulle maksettava korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisesti määräytyvää viivästyskorkoa sitä lähtien, kun kuukausi on kulunut päivästä, jona päätös on ollut oikeudenkäynnin osapuolten saatavissa.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:n 1 momentin mukaan kiinteistön omistaja ja haltija on velvollinen sallimaan yhdyskuntaa tai kiinteistöä palvelevan johdon sijoittamisen omistamalleen tai hallitsemalleen alueelle, jollei sijoittamista muutoin voida järjestää tyydyttävästi ja kohtuullisin kustannuksin. Sama koskee johtoihin liittyviä vähäisiä laitteita, rakennelmia ja laitoksia. Johtoa tai muuta laitetta ei saa rakentaa niin, että vaikeutetaan alueen kaavoitusta tai kaavan toteuttamista. Jollei sijoittamisesta ole sovittu kiinteistön omistajan ja haltijan kanssa, sijoittamisesta päättää kunnan rakennusvalvontaviranomainen. Sijoittamisesta päätettäessä on kiinnitettävä huomiota siihen, ettei kiinteistölle aiheuteta tarpeetonta haittaa.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Hallintolain 44 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan kirjallisesta päätöksestä on käytävä selvästi ilmi päätöksen perustelut ja yksilöity tieto siitä, mihin asianosainen on oikeutettu tai velvoitettu taikka miten asia on muutoin ratkaistu.

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Asiassa saatu selvitys

Oulun Seudun Sähkö Verkkopalvelut Oy on hakenut Utajärven kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:n mukaista lupaa 20 kV:n ilmajohdon, pylväiden sekä pylväsrakenteiden pysyttämiseksi Peltolan (kiinteistötunnus 889-407-6-80) ja Hakalan (kiinteistötunnus 889-407-6-81) tiloilla. Johtoalueen vuokrasopimus on umpeutunut ja maanomistajien kanssa käydyissä neuvotteluissa ei ole päästy uuteen sopimukseen linjan pysyttamisestä paikoillaan. Lupa- ja valvontalautakunta on myöntänyt Oulun Seudun Sähkö Verkkopalvelut Oy:lle luvan sähköjohdon sijoittamiseen maakaapelointina vaihtoehdon VE2 mukaisesti.

Olemassa olevan eli vaihtoehdon VE1 mukaisen linjauksen pituus Peltolan tilan alueella on 120 metriä ja käsittää kaksi pylvästä ja yhden haruksen. Hakalan tilan alueella olemassa olevan linjauksen pituus on 45 metriä ja käsittää yhden pylvään. Olemassa oleva linjaus kulkee kummankin tilan keskeltä. Sijoituslupahakemuksiin on liitetty selvitys vaihtoehdoista, Peltolan ja Hakalan tilojen reunoille sijoittuvista sijoitusvaihtoehdoista VE2 ja VE3. Selvityksen mukaan maakaapelina toteutettavan vaihtoehdon VE2 pituus olisi 360 metriä ja kustannusarvio 34 710,35 euroa. Ilmajohtona toteutettavan vaihtoehdon VE3 pituus olisi 355 metriä ja kustannusarvio 27 068,10 euroa.

Hakalan tilan omistaja on todennut nykyisen sähkölinjan sijaitsevan kuuden metrin etäisyydellä asuinrakennuksesta. Tämä muodostaa hänen mukaansa mahdollisen turvallisuusriskin ja vaikeuttaa tilan mahdollista myyntiä. Peltolan tilalla ei ole rakennuksia. Tilan omistaja on todennut nykyisen sähkölinjan vaikeuttavan tilan myyntiä.

Alueella voimassa olevassa yleiskaavassa sähkölinja on osoitettu kulkemaan kysymyksessä olevien tilojen poikki MT-alueella sekä MT- ja AO-alueiden rajalla. Myös lupa- ja valvontalautakunnan lausuntoon liitettyssä Sotkajärvi-Alakylä yleiskaavaluonnoksessa olemassa olevan sähkölinjan sijainti on merkitty tilojen alueelle. Yleiskaavaluonnoksessa kummankin tilan alueelle on osoitettu pientalovaltaista asuntoaluetta.

Oikeudellinen arviointi

Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamista ratkaistaessa asiaa arvioidaan eri sijoitusvaihtoehtojen, niiden teknisen tarkoituksenmukaisuuden, kustannusvaihtoehtojen ja maanomistajille aiheutuvan haitan näkökulmasta. Kiinteistön omistaja tai haltija on velvollinen sallimaan yhdyskuntaa tai kiinteistöä palvelevan johdon sijoittamisen omistamalleen tai hallitsemalleen alueelle, jollei sijoittamista muutoin voida järjestää tyydyttävästi tai kohtuullisin kustannuksin.

Mikäli johto tai siihen liittyvät laitteet voidaan sijoittaa useammalla teknisesti yhtä tyydyttävällä ja kustannuksiltaan samanarvoisella tavalla, on vaihtoehtoista valittava kohdekiinteistön kannalta haitattomin vaihtoehto. Toisaalta, mikäli tarpeeton haitta voidaan välttää kustannuksiltaan kalliimmalla, mutta teknisesti yhtä tarkoituksenmukaisella vaihtoehdolla, on tämä vaihtoehto valittava, jos kustannusten nousu ei ole kohtuuton. Johtoa ja laitetta ei saa myöskään rakentaa siten, että vaikeutetaan alueen kaavoitusta tai kaavan toteutumista.

Hallintolain 44 §:n 1 momentin 3 kohdassa ja 45 §:n 1 momentissa säädetty huomioon ottaen viranomaisen lupapäätöksestä on käytävä ilmi lupaharkinnan perusteena olevan keskeisen selvityksen lisäksi myös lupaviranomaisen oikeudellinen arviointi luvan myöntämisen edellytysten täyttymisestä perusteluineen. Sähkölinjan sijoittamista koskevan hakemuksen ratkaiseminen on siten edellyttänyt edellä kerrotulla tavalla kysymyksessä olevien tilojen olosuhteiden ja sähköjohdon sijoitusvaihtoehtojen vaikutusten selvittämistä sekä intressivertailua eri vaihtoehtojen kustannusten ja johdon sijoittamisesta aiheutuvien haittojen välillä.

Hallinto-oikeus toteaa, että kysymyksessä oleva sähköjohto on asiakirjaselvityksen perusteella teknisesti mahdollista sijoittaa kaikkien hakemuksessa esitettyjen vaihtoehtojen mukaisesti. Näistä hakijan esittämä vaihtoehto VE1, jossa johto pysytettäisiin nykyisellä paikallaan, olisi kokonaistaloudellisesti edullisin hankkeen toteuttamiseksi. Tässä vaihtoehdossa sähköjohto kulkee kuitenkin Peltolan ja Hakalan tilojen keskeltä.

Valituksen kohteena oleva päätös on perustunut siihen, että vaihtoehdon VE1 mukainen sijoittaminen heikentää Peltolan tilan kaavan mukaisen rakennuspaikan toteuttamista ja sen vuoksi aiheuttaa sekä Peltolan että Hakalan tiloille tarpeetonta haittaa. Päätöksestä ei kuitenkaan käy ilmi, millä tavoin sähköjohdon sijoittaminen heikentää Peltolan tilalle osoitetun rakennuspaikan toteuttamista ja minkä vuoksi tämä aiheuttaa tarpeetonta haittaa myös Hakalan tilalle. Lautakunta ei ole myöskään tilojen omistajien kuulemisen ja lyhyen yleiskaavaa koskevan selostuksen lisäksi tarkemmin selvittänyt tai arvioinut tilojen olosuhteita. Päätöksessä ei myöskään ole punnittu eri vaihtoehdoista aiheutuvia haittoja suhteessa sähköjohdon sijoittamisen kustannuksiin. Lupa- ja valvontalautakunnan lupaharkinta on siten ollut puutteellista eikä asiassa ole oikeudellisia edellytyksiä maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:ssä säädettyjen edellytysten arvioimiseksi hallinto-oikeudessa. Näin ollen valituksen kohteena oleva päätös on kumottava ja asia palautettava lupa- ja valvontalautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Pykälän 2 momentin mukaan korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle.

Asian lopputulokseen nähden ja kun otetaan huomioon, että oikeudenkäynnin on katsottava aiheutuneen lautakunnan virheellisestä menettelystä edellä todetulla tavalla, olisi kohtuutonta, mikäli valittaja joutuisi itse vastaamaan kokonaan oikeudenkäyntikuluistaan. Asian laadun ja laajuuden sekä asian hoitamisen edellyttämät tarvittavat toimet huomioon ottaen hallinto-oikeus on arvioinut valittajan oikeudenkäyntikulujen kohtuulliseksi määräksi ratkaisuosioista ilmenevän määrän.

Sovelletut oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslaki 161 §
Hallintolaki 31 § 1 mom, 44 § 1 mom 3 k ja 45 § 1 mom

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Selostus valitusluvan myöntämisen edellytyksistä ja hakumenettelystä on liitteenä (Valituslupa, yleinen).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Marja-Riitta Tuisku, Kaisa Hiltunen ja Markus Haho.

Esittelevä jäsen

Kaisa Hiltunen

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös valittajan asiamies, sähköpostitse

Oikeudenkäyntimaksu maksutta

Jäljennös maksutta Utajärven lupa- ja valvontalautakunta sähköpostitse asiakirjoineen

Pentti Heikkinen, kirjeitse

Ritva Mäki, kirjeitse

Hallintolain 56 §:n 2 momentin ja 68 §:n 1 momentin mukaan asiakirjan ensimmäisen allekirjoittajan Ritva Mäen on tämän päätöksen tiedoksi saatuaan ilmoitettava siitä asiakirjan toiselle allekirjoittajalle Hannu Mäelle. Jos hän tämän laiminlyö, hän on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä tai sen viivästyttämisestä aiheutuneen vahingon, sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun ja muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Osoite: PL 189 (Torikatu 34-40), 90101 OULU

Puhelin: 029 56 42800 **Telekopio:** 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusosoitus

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisperusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valitusluvan myöntämisen perusteet ovat:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
 - 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
 - 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.
- Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon kirjeitse tavallisena tiedoksiantona lähetetystä päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa (saantitodistus, haastetiedoksianto) vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on vastaanotettu. Tiedoksisaantipäivän osoittaa saantitodistus tai tiedoksiantotodistus. Sähköisesti todisteellisesti tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on päätöksen noutamispäivä palvelimelta tai asiointipalvelusta.

Käytettäessä sijaistiedoksiantoa asiakirja katsotaan kuitenkin saadun tiedoksi kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Kirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituksen sisältö

Valituksessa, joka sisältää myös valituslupahakemuksen, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosesiosoite)
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:ssä tarkoitettu peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valittaja katsoo, että valitusluvan myöntämiseen on edellä tarkoitettu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa valituksessa yhdyshenkilöksi. Jollei yhdyshenkilöä ole ilmoitettu, yhdyshenkilönä toimii valituksessa ensimmäiseksi mainittu valittaja. Yhdyshenkilön ei tarvitse esittää valtakirjaa.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on esitettävä valtakirja. Jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää, valtakirjaa ei kuitenkaan tarvitse esittää, jos

- päämies on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa
- asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa hallintomenettelyssä tai tuomioistuimessa
- valtuutettu on asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen

Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**.

Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti tai asiamiehen välityksellä. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse, lähetin välityksellä, telekopiona, sähköpostina tai sähköisen asiointipalvelun kautta. Valitus on toimitettava niin ajoissa, että se on perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä korkeimman hallinto-oikeuden virka-ajan päättymiseen (kello 16.15) mennessä. Valituksen toimittamisesta telekopiona, sähköpostina tai sähköisen asiointipalvelun kautta säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot ja aukioloaika

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Postiosoite: PL 180 00131 HELSINKI	Käyntiosoite: Paasivuorenkatu 3 00530 HELSINKI	Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi Faksi: 029 56 40382 Puhelinnumero: 029 56 40200
---	---	--

Asiakaspalvelun aukioloajat maanantaista perjantaihin 8.00 - 16.15.

HUOM! Korkeimman hallinto-oikeuden käyntiosoite on 15.1.2024 alkaen Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki. Kirjaamossa Paasivuorenkatu 3:ssa voi asioida perjantaihin 12.1.2024 klo 16.15 asti.

Muutoksenhakuasian käsittelystä perittävät maksut

Hallinto-oikeuden päätöstä koskevan muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 530 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu. Maksuvelvollinen on asian vireillepanija tai hänen sijaansa tullut. Jos yhtä useampi asianosainen saattaa asian käsiteltäväksi samalla kirjelmällä, heiltä peritään vain yksi maksu. Jos tuomioistuin erottaa eri asianosaisia koskevat asiat erikseen käsiteltäviksi, peritään kustakin näin erotetusta asiasta asianosaiselta maksu erikseen. Jos saman maksun suorittamisesta on vastuussa kaksi tai useampia maksuvelvollisia, he vastaavat siitä yhteisvastuullisesti. Yhden asianosaisen maksuvapautus ei vähennä muiden asianosaisten maksuvelvollisuutta.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista. Lain mukaista maksua ei peritä:

- yksityishenkilön vireille panemissa sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) eikä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettua palvelua tai etuutta koskevissa asioissa;
- lastensuojelulain (417/2007) mukaisissa asioissa, lukuun ottamatta mainitun lain 16 c §:ssä tarkoitettuja, kuntien keskinäisiä korvauksia koskevia asioita;
- yksityishenkilön vireille panemissa ulkomaalaislain (301/2004) mukaisissa kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa;
- maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) mukaisissa asioissa eikä maaseutuelinkeinotukea koskevissa asioissa, joissa on kyse luottojen maksuhelpotuksesta, vapaaehtoisesta velkajärjestelystä tai valtion takautumisvaatimuksesta;
- oikeusapulaissa (257/2002) tarkoitetun oikeusavun myöntämistä koskevissa asioissa eikä oikeudenkäyntiavustajalle maksettavaa palkkiota ja kulukorvausta koskevissa asioissa, ellei kyse ole muutoksenhausta palkkiota tai kulukorvausta koskevassa asiassa;
- tartuntatautilain (1227/2016), päihdehuoltolain (41/1986) eikä mielenterveyslain (1116/1990) mukaisissa asioissa;
- yleisiä vaaleja, kirkollisia vaaleja eikä saamelaiskäräjien vaaleja koskevissa asioissa;
- asioissa, joiden käsittely tuomioistuimessa on muualla laissa säädetty maksuttomaksi.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste. Lain mukaista maksua ei myöskään peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Maksu peritään kuitenkin riippumatta lopputuloksesta veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta.

Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015)

Oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1122/2021)